

Rapport

Rapport over een klacht over de Dienst Terugkeer en Vertrek

Publicatiedatum

16 juli 2014

Rapportnummer

2014/072

Algemeen

Een vreemdeling die niet in Nederland mag blijven, moet uit eigen beweging terugkeren naar het land van herkomst. Als hij niet over de juiste papieren daarvoor beschikt, dan heeft hij een vervangend reisdocument nodig. Dat kan hij aanvragen bij de diplomatieke vertegenwoordiging van zijn land van herkomst. Is het allemaal niet gelukt, bijvoorbeeld omdat hij niet over de juiste documenten beschikt om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen, dan kan hij aankloppen bij de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) en vragen om hem ondersteuning te bieden bij het terugkeerproces.

Verzoeker is een uitgeprocedeerde vreemdeling; ook hij moet terugkeren naar zijn land van herkomst. Hij beschikt niet over de vereiste documenten om dit te realiseren en met zijn diplomatieke vertegenwoordiging komt hij niet verder. Hij heeft zich daarom in 2008 tot de DT&V gewend met het verzoek hem te faciliteren bij het verkrijgen van deze documenten.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de DT&V hem onvoldoende faciliteert om zijn terugkeer te realiseren. In het bijzonder klaagt hij erover dat de DT&V geen stappenplan voor hem maakt zodat duidelijk wordt wat nog van hem mag worden verwacht voor het vaststellen van zijn identiteit.

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat de DT&V steeds naar de conclusie van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) verwijst voor wat betreft de identiteit van verzoeker in het aanvraagtraject, terwijl de DT&V zich in het terugkeertraject een eigen oordeel moet vormen over verzoeker en zijn identiteit.

Verzoeker

Verzoeker heeft in 2002 asiel gevraagd in Nederland. Tijdens de procedure heeft hij steeds aangegeven dat hij afkomstig was uit Ethiopië. Mede omdat verzoeker geen enkel document kon overleggen waarmee hij zijn identiteit en nationaliteit kon aantonen, werd zijn asielaanvraag afgewezen. Nadat hij was uitgeprocedeed deed hij vele pogingen om uit Nederland te vertrekken. Zo probeerde hij om via het Rode Kruis en daarna via een vriend en via een voormalig partijgenoot zijn zuster en zijn vriend in Ethiopië op te sporen. Ook verzocht hij de ambassade van Ethiopië in Brussel om hulp bij zijn terugkeer; de ambassade reageerde niet op zijn herhaalde verzoeken. Verder meldde hij zich aan bij de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM).

Omdat zijn inspanningen niets opleverden, vroeg hij in 2008 de DT&V om bemiddeling. Dit leidde ertoe dat hij in 2009 werd gepresenteerd bij de ambassade. Omdat verzoeker zijn identiteit en nationaliteit onvoldoende kon aantonen, weigerde de ambassade echter om een vervangend reisdocument, een zogenoemd Laissez-Passer (LP), af te geven. Verzoeker werd in 2009 in vreemdelingenbewaring gesteld en na opheffing daarvan diende hij opnieuw een asielaanvraag in. Ook deze aanvraag werd niet gehonoreerd. In 2010 vroeg verzoeker de DT&V opnieuw om bemiddeling. Gesprekken bij de DT&V volgden en in 2011 werd verzoeker opnieuw gepresenteerd bij de ambassade. Ook deze keer leidde dat niet tot afgifte van een LP. Daarna volgde nog een gesprek met de DT&V, dat de toezegging deed om verzoekers dossier opnieuw te bekijken en daarbij de aangeleverde documenten mee te wegen bij de ambtshalve gestelde vraag of verzoeker buiten zijn schuld Nederland niet kon verlaten. De uitkomst was voor verzoeker niet positief. In 2012 was er nog een vertrekgesprek, waarbij verzoeker vroeg om een identiteitsonderzoek door de vreemdelingenpolitie. Dit verzoek werd gehonoreerd, maar gaf geen uitsluitsel. Een verzoek om een liaisonofficier van de IND in te schakelen werd niet gehonoreerd, omdat deze zich niet met individuele zaken bezighoudt. Het verzoek om een taalanalyse uit te voeren, werd niet ingewilligd omdat de uitkomst ervan geen uitsluitsel kan geven over de identiteit en nationaliteit van verzoeker. Aan het door de DT&V aan verzoeker verstrekte boekje over het zoeken en vinden van documentatie in Ethiopië had verzoeker niet veel, want het boekje bevatte geen adressen van de diverse instanties en evenmin informatie hoe de hulp van die instanties kon worden ingeroepen. Documenten moest verzoeker via de ambassade van Ethiopië opvragen, maar die beantwoordde verzoekers brieven nooit.

Verzoeker stuurde in de jaren 2009-2013 de DT&V herhaaldelijk een opsomming van zijn pogingen om in het bezit te komen van informatie die hem zou kunnen helpen bij het aantonen van zijn identiteit en nationaliteit. Zo probeerde hij in 2009 om via de Ethiopische vereniging in Nederland documenten uit Ethiopië te krijgen, echter zonder tastbaar resultaat. Het Rode Kruis werd weer benaderd voor een tracing van zijn zuster - tracing van verzoekers ex-vrouw en zoon bleek niet mogelijk, omdat zij hoogstwaarschijnlijk in Eritrea wonen. De correspondentie met het Rode Kruisteam eindigde in 2012 met de melding van een negatief eindresultaat. Ook pogingen om een bevestiging te krijgen van de Ethiopische autoriteiten dat verzoeker ooit in het bezit was van een (vrachtwagen)rijbewijs leidden ondanks herhaalde verzoeken tot niets, omdat de bevoegde autoriteiten zich in Assab bevonden, dat toen bij Ethiopië hoorde, maar nu bij Eritrea. Verzoekers schrijven aan de Orthodoxe kerk waar hij ooit werd gedoopt bleef onbeantwoord. In 2012 / 2013 probeerde verzoeker via inschakeling van een lokale tussenpersoon in Ethiopië om aan officiële documenten te komen van de plaatselijke administratie. Ook dit lukte niet. Inschakeling van de Stichting Duurzame Terugkeer leverde niets op. Verzoeker heeft van al zijn correspondentie kopieën gestuurd aan de DT&V.

Verzoeker vraagt zich af wat hij nog meer had kunnen doen. Hij vindt dat de DT&V niet ingaat op door hem aangedragen argumenten en niet bereid lijkt om concrete stappen te nemen om tot een oplossing te komen. Verzoeker heeft veel fysieke en psychische problemen, mede vanwege de inmiddels ruim twaalf jaar durende onzekerheid in Nederland.

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

De staatssecretaris acht verzoekers klacht niet gegrond. Naar zijn oordeel heeft de DT&V in verzoekers zaak voldoende gefaciliteerd.

Rol DT&V

Wanneer het een vreemdeling niet is gelukt om via zijn diplomatieke vertegenwoordiging een vervangend reisdocument te krijgen, kan hij de DT&V vragen hem te faciliteren bij een dergelijke aanvraag. De DT&V dient dan namens de vreemdeling een nieuw verzoek in om afgifte van een reisdocument en organiseert de presentatie in persoon bij de betrokken vertegenwoordiging. Ook kan de DT&V ondersteuning bieden als de vreemdeling op zoek is naar documenten waarmee hij zijn identiteit kan aantonen. Zo kan de DT&V de vreemdeling wijzen op de noodzaak om documenten over te leggen die de vertegenwoordiging in staat stellen om zijn identiteit vast te stellen. De DT&V kan suggesties doen wat voor soort documenten dat zouden kunnen zijn, en handreikingen doen tot welke instanties hij zich zou kunnen wenden en op welke manier. Daarbij valt te denken aan het oude sociale netwerk zoals familieleden, school, kerk of moskee, voormalige werkgevers enzovoort. Het blijven suggesties van de zijde van de DT&V, omdat dit per land en per vreemdeling kan verschillen. De DT&V doorloopt samen met de vreemdeling alle aanwijzingen die hij eerder heeft gegeven ter onderbouwing van zijn identiteit en aan de hand daarvan worden suggesties gedaan welke van die aanwijzingen onderzoekwaardig kunnen zijn. Hij moet wel zelf gericht zijn netwerken en/of instanties benaderen. De DT&V stelt op verzoek internet beschikbaar, waarmee de vreemdeling zijn zoektocht kan voortzetten. De DT&V neemt deze zoektocht niet over. Het blijft de verantwoordelijkheid van de vreemdeling om zelf zijn vertrek te organiseren en daartoe de nodige stappen te ondernemen.

Faciliteren van verzoeker

Samen met verzoeker heeft de DT&V twee maal een aanvraag ten behoeve van het verkrijgen van een vervangend reisdocument voor Ethiopië ingevuld en ingediend en twee maal de presentatie georganiseerd bij verzoekers diplomatieke vertegenwoordiging in Brussel en daar op verzoek van verzoeker bemiddeld om afgifte van een vervangend reisdocument. Dit heeft niet geleid tot het gewenste resultaat: de vertegenwoordiging heeft beide keren ten overstaan van verzoeker bericht dat verzoeker de stelling dat hij de Ethiopische nationaliteit heeft, niet kon onderbouwen met documenten. Daardoor kon de nationaliteit en identiteit van verzoeker niet worden aangetoond en werd geen vervangend reisdocument afgegeven.

Er zijn met verzoeker zes vertrekgesprekken gevoerd en er heeft een gesprek plaatsgevonden met een afdelingsmanager van de DT&V. Verder zijn er negen brieven over verzoeker gestuurd aan Vluchtelingenwerk. Op basis van verzoekers verklaringen zijn meerdere suggesties en handreikingen gedaan die hem wellicht zouden kunnen helpen bij het verkrijgen van documenten. Ook zijn communicatiemiddelen beschikbaar gesteld. Verzoeker is gewezen op de landgebonden ambtsberichten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en aan hem is een in de Duitse taal gesteld rapport over tracing in Ethiopië overhandigd. Desgevraagd is door de Vreemdelingenpolitie Twente een nieuw onderzoek naar verzoekers identiteit en nationaliteit gedaan – dit onderzoek heeft overigens niet geleid tot aanwijzingen die zouden kunnen leiden tot een bevestiging van de door verzoeker opgegeven persoonsgegevens en nationaliteit.

De DT&V is te allen tijde bereid om namens en samen met verzoeker een bezoek te brengen aan diens diplomatieke vertegenwoordiging om te pleiten voor de afgifte van een vervangend reisdocument. Gelet op de eerdere reacties van de vertegenwoordiging zal de DT&V dit pas doen wanneer verzoeker beschikt over de door de vertegenwoordiging gevraagde informatie. Nogmaals, het verkrijgen daarvan is een zaak van verzoeker zelf. Tot op heden heeft verzoeker de gevraagde

informatie niet aan de DT&V overgelegd.

Wat verzoeker eigenlijk wil weten is wanneer hij voldoende heeft ondernomen om in aanmerking te komen voor verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid (zie hierna; No). De door hem te ondernemen acties om te komen tot identiteitsvaststelling moeten echter niet worden beschouwd als checklist die hij moet afwerken om aan te tonen dat hij juist niet aan identiteitsdocumenten kan komen met het oog op een buitenschuldverklaring. Zolang verzoeker er niet in slaagt zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen, bestaat nog altijd twijfel over de door hem opgegeven personalia en kan er geen sprake zijn van buiten schuld, aldus de staatssecretaris.

De DT&V vormt zich in het terugkeertraject geen oordeel over verzoeker en zijn identiteit.

Buitenschuldbeleid

Er kunnen zich situaties voordoen dat vreemdelingen buiten hun schuld niet uit Nederland kunnen vertrekken, omdat ze de benodigde reisdocumenten niet kunnen bemachtigen. Voor die gevallen is onder voorwaarden de buitenschuldvergunning in het leven geroepen. De staatssecretaris verwijst in dit verband naar zijn schriftelijke reactie van 13 september 2013 aan de Tweede Kamer op het rapport van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken (ACVZ) over het buitenschuldbeleid (zie achtergrond).

De staatssecretaris heeft een groot deel van de aanbevelingen van de ACVZ opgevolgd. Deze hebben voor het merendeel betrekking op de wijze van beoordeling van de vraag of aan de voorwaarden is voldaan voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid. Op onderdelen komt daarbij (duidelijkheid over) de rol van de DT&V in het proces daarnaartoe aan de orde. Zo zal voor wat betreft de informatievoorziening door de DT&V, de DT&V voortaan wijzen op het belang van het overleggen van documenten die de identiteit en nationaliteit kunnen ondersteunen. Verder wordt de betrokkene gewezen op de niet-limitatieve lijst van soorten documenten per land die zal worden opgenomen op de website.

Op 31 maart 2014 is het Besluit gepubliceerd met wijzigingen van de Vreemdelingencirculaire 2000 inzake het buitenschuldbeleid (zie achtergrond).

Verder is thans meer informatie beschikbaar over landen en instellingen via de website van de DT&V.

Beoordeling

De staatssecretaris gaat ervan uit dat verzoeker eigenlijk wil weten wanneer hij voldoende heeft ondernomen om in aanmerking te komen voor verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid. Aan de orde hier is echter de vraag of de DT&V verzoeker voldoende de helpende hand heeft toegestoken bij diens pogingen om te komen aan documenten die hem in staat stellen terug te keren naar zijn land van herkomst. Had verzoeker in redelijkheid verdergaande acties van de DT&V mogen verwachten, in aanmerking genomen dat het uitgangspunt is dat een vreemdeling zelf het initiatief dient te nemen om te (kunnen) vertrekken - de zogenoemde op het bestuursrecht gebaseerde inspanningsverplichting.

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit betekent onder andere dat, gelet op inspanningsverplichting van de vreemdeling, de ondersteuning door de DT&V van de pogingen van

een vreemdeling om aan documenten te komen die hem in staat stellen zijn identiteit/nationaliteit aan te tonen, niet zover kan gaan dat de verantwoordelijkheid voor het al dan niet slagen daarvan bij de DT&V komt te liggen.

Faciliteren

Op de website van de DT&V, in de informatiebrochures die aan de te vertrekken vreemdelingen worden uitgereikt en meer precies in de protocollen van de DT&V is aangegeven wat de rol van de DT&V is en wat van de DT&V mag worden verwacht. Samengevat komt het er op neer dat de regievoerder met de vreemdeling (via een tolk) een gesprek voert, waarin alles aan de orde komt wat er zoal bij komt kijken om vertrek te kunnen realiseren. Er wordt onder meer gesproken over het verloop van de vertrekprocedure, de bereidwilligheid van de betrokken vreemdeling om te vertrekken en welke acties de vreemdeling gaat ondernemen om dat te kunnen realiseren, waarbij de DT&V ondersteuning kan bieden. Bij het ontbreken van reisdocumenten wordt ook gesproken over het opstarten van een aanvraag van een Laissez-Passer bij de betreffende diplomatieke vertegenwoordiging. De DT&V bereidt zo'n aanvraag voor en begeleidt de betrokken vreemdeling bij de presentatie en koppelt nadien de uitkomst terug aan de vreemdeling.

Na (een) vergeefse poging(en) om aan een LP te komen en na vaststelling dat de vreemdeling voldoende inspanningen heeft geleverd om aan documenten te komen, kan de DT&V de IND voorstellen om ambtshalve te toetsen aan het buitenschuldbeleid.

Met verzoeker zijn er diverse gesprekken gevoerd. Daarbij zijn aan de orde geweest de bereidheid van verzoeker om terug te keren, de pogingen die hij heeft ondernomen om aan documenten te komen, de procedure om een LP aan te vragen, de noodzaak om ondersteunende informatie daarbij over te leggen, zoals een identiteitskaart, vrachtwagenrijbewijs en ook mogelijkheden om aan meer informatie te komen, zoals contacten met verzoekers familie, vrienden en kennissen, oud-werkgevers.

Aan verzoeker is ondersteuning geboden in de vorm van het ter beschikking stellen van internetfaciliteiten. De niet-limitatieve lijst met soorten documenten per land was voor verzoeker nog niet beschikbaar. Die informatie is thans opgenomen op de website van de DT&V. De Nationale Ombudsman heeft hiervan met instemming kennisgenomen. De vraag is of het niet eerder beschikbaar zijn van deze informatie op de website voor verzoeker verschil zou hebben gemaakt. Aan de ene kant zou het voor verzoeker een stuk eenvoudiger zijn geweest als hij die informatie via de website had kunnen bemachtigen. Aan de andere kant geldt dat de DT&V verzoeker een (Duitstalig) overzicht heeft gegeven van onder meer Ethiopische documenten en welke instellingen deze uitgeven en in zoverre kon verzoeker ook daaruit de thans op de website opgenomen informatie halen, naast de informatie en suggesties die de DT&V mondeling al aan verzoeker had gegeven. In zoverre is verzoeker dus niet benadeeld.

Verzoeker is ook tweemaal gepresenteerd aan de Ethiopische ambassade, in 2009 en 2011, met een negatief resultaat. De Ethiopische vertegenwoordiging heeft direct laten weten dat verzoekers beweerde Ethiopische nationaliteit niet kan worden vastgesteld, omdat verzoeker zijn beweringen niet heeft onderbouwd en er geen aanknopingspunten zijn met documenten. In zoverre heeft de DT&V gedaan wat van de dienst mag worden verwacht. De DT&V heeft verzoeker aangeboden hem nogmaals te presenteren, mits hij daarbij nadere documentatie kan overleggen. Gelet op de

afwijzingsgronden van de vertegenwoordiging kan de DT&V hierin worden gevolgd.

Ten slotte heeft de DT&V de vreemdelingenpolitie verzocht het door verzoeker gewenste identificatieonderzoek uit te voeren. Dat dit tot niets heeft geleid kan de DT&V niet verweten worden.

Al met al heeft de DT&V zich wat het ondersteunen van verzoeker betreft niet onbetuigd gelaten. Niet valt in te zien wat de DT&V in verzoekers geval in redelijkheid nog meer had kunnen doen. De gedraging is behoorlijk.

Buitenschuldbeleid

In verzoekers zaak heeft ook een ambtshalve toetsing aan het buitenschuldbeleid plaatsgevonden. Verzoeker vindt dat dit niet op de juiste wijze is gebeurd omdat de DT&V steeds naar de conclusie van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) verwijst voor wat betreft de identiteit van verzoeker in het aanvraagtraject, terwijl de DT&V zich in het terugkeertraject een eigen oordeel moet vormen over verzoekers identiteit. Verzoeker verwijst ter ondersteuning van zijn bewering naar de eerder genoemde brief van de staatssecretaris, waarin deze opmerkt dat volgens de huidige afspraken de DT&V, nadat het bemiddelingstraject is afgerond, alleen aan de specifieke voorwaarden van het buitenschuldbeleid toetst; na ontvangst van een positief zwaarwegend advies van de DT&V toetst de IND vervolgens aan de algemene toelatingsvoorwaarden, zoals het openbare-ordebeleid en aan de vraag of de vreemdeling in het bezit is van, of in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op een andere grond.

Het is begrijpelijk dat verzoeker graag duidelijkheid wil als het gaat om de vraag of in zijn geval is getoetst aan de juiste criteria waar het gaat om het al dan niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid. Het is echter niet aan de Nationale ombudsman om hierover uitsluitsel te geven. De aangewezen weg om die duidelijkheid te krijgen is immers het indienen van een aanvraag voor een verblijfsvergunning op grond van het buitenschuldbeleid en bij een mogelijke afwijzing daarvan het eventueel aanwenden van rechtsmiddelen. Op dit punt onthoudt de Nationale ombudsman zich dan ook van een oordeel.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de DT&V is voor wat betreft het faciliteren van verzoeker niet gegrond.

Over het hanteren van onjuiste toetsingscriteria onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat de website van de DT&V aanzienlijk is verbeterd waar het gaat om informatieverstrekking over terugkeer naar het land van herkomst

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman

Informatieoverzicht

De Rapport van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 24 juni 2013 met als bijlagen de correspondentie met de DT&V;

Standpunt staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 3 februari 2014 met als bijlagen correspondentie met verzoeker, gespreksverslagen en de procedures bij de Ethiopische ambassade;

Reactie verzoeker van 25 februari 2014.

Achtergrond

Brief van 13 september 2013 van de staatssecretaris van veiligheid en Justitie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (TK 2012-2013, 19 637, nr. 1721)

"(â€¦)

D. Buitenschuldbeleid

Het onderzoek van de ACVZ

(â€¦)

In het onderzoek van de ACVZ stonden de volgende vragen centraal:

1. Hoe werkt het buitenschuldbeleid in de praktijk?
2. Is dit in lijn met de doelstelling van de wettelijke regeling, inhoudende dat vreemdelingen die buiten hun schuld Nederland niet kunnen verlaten een verblijfsvergunning krijgen?
3. Zo niet, hoe komt dat en wat zijn de mogelijkheden tot verbetering?

Aanbevelingen

(â€¦)

4. a) Neem in de toelichting op het tweede deel van de eerste voorwaarde een niet limitatieve lijst op van (soorten) documenten waarmee de gestelde identiteit en nationaliteit kan worden onderbouwd; en

(â€¦)

Ad a)

Dit onderdeel van deze aanbeveling neem ik over. Ik zal de DT&V opdracht geven om op zijn website deze niet-limitatieve lijst van soorten van documenten per land op te nemen. Hiermee kan de informatievoorziening aan de vreemdeling, wat voor de ACVZ een punt van zorg is, sterk worden verbeterd.

(...)

6. a) Pas de formulering van de derde voorwaarde op zodanige wijze aan dat deze komt te luiden:

«hij [de vreemdeling] heeft de DT&V verzocht ten behoeve van hem een aanvraag voor een (vervangend) reisdocument in te dienen bij de autoriteiten van zijn land van herkomst of een ander land waarvan op basis van het geheel van feiten en omstandigheden kan worden aangenomen dat hem daar toegang zal worden verleend, en deze aanvraag heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd»;

b) Neem in de toelichting op deze voorwaarde op dat de DT&V in het kader van dit verzoek ook, op grond van alle voorhanden zijnde informatie, aangeeft of, en zo ja welke, ondersteunende documenten de vreemdeling redelijkerwijs nog met hulp van derden zou moeten proberen te verkrijgen;

c) Stel, bij voorkeur op de websites van de DT&V en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht beschikbaar van informatie over de voorwaarden die landen van herkomst stellen aan de afgifte van (vervangende) reisdocumenten.

Ad a)

Dit onderdeel neem ik over. Dit levert inderdaad meer duidelijkheid op over de rol van de DT&V.

Ad b)

Deze aanbeveling neem ik deels over. Ook in het huidige bemiddelingstraject wijst de DT&V op het belang van het overleggen van documenten die de identiteit of nationaliteit kunnen ondersteunen. De DT&V zal tijdens de bemiddeling waar nodig wijzen op de niet-limitatieve lijst van documenten die zal worden opgenomen op de website. Ik merk hierbij echter op dat dit niet het karakter zou moeten krijgen van een checklist die de vreemdeling moet afwerken teneinde daarmee aan te tonen dat hij juist niet aan identiteitsdocumenten kan komen met het oog op het verkrijgen van een buitenschuldvergunning.

De benodigde informatie en documenten die betrokkene zal moeten overleggen verschillen per land en kunnen onder omstandigheden ook per geval verschillen. De vreemdeling zal daarom in de eerste plaats worden verwezen naar de diplomatieke vertegenwoordiging om te vernemen welke dat in zijn geval zijn. Indien de vreemdeling dit wenst, kan de DT&V hem hierin ondersteunen.

Ad c)

Dit onderdeel neem ik over in die zin dat ik zal zorgdragen dat de DT&V op zijn website een niet-limitatieve lijst van soorten van documenten per land opneemt in het landgebonden informatiesysteem. Er kan dus bij een land ook sprake zijn van documenten die niet op de lijst voorkomen.

7. a) Omschrijf in de Vc 2000 duidelijk hoe de taken en bevoegdheden van de DT&V en de IND zich tot elkaar verhouden bij de beoordeling van buitenschuldaanvragen;

b) Neem hierbij specifiek op dat de DT&V in zijn ambtsbericht met zwaarwegend advies aan de IND beoordeelt of sprake is van een samenhangend geheel van feiten en omstandigheden op grond waarvan kan worden vastgesteld dat de vreemdeling buiten zijn schuld niet uit Nederland kan

vertrekken als bedoeld in voorwaarde 4.

Deze aanbeveling neem ik naar de letter over. Van belang is dat in de wisselwerking tussen DT&V en IND duidelijk is welke organisatie wat toetst. Volgens de huidige afspraken toetst de DT&V, nadat het bemiddelingstraject is afgerond, alleen aan de specifieke voorwaarden van het buitenschuldbeleid.

Na ontvangst van een positief zwaarwegend advies van de DT&V toetst de IND vervolgens aan de algemene toelatingsvoorwaarden, zoals het openbare-ordebeleid en aan de vraag of de vreemdeling in het bezit is van, of in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op een andere grond.

Voor wat betreft de toelichting bij deze aanbeveling merk ik op dat deze samenhangt met aanbeveling 8, die ik hieronder zal bespreken.

(â€)

Aanvullende maatregelen

1. Terugkeer

In de inleiding van deel D heb ik al gewezen op de kwetsbaarheid van het buitenschuldbeleid. Deze kwetsbaarheid ligt vooral in de sfeer van de onderbouwing van de nationaliteit of identiteit. Immers, zolang de autoriteiten van het land van herkomst van oordeel zijn dat de identiteit en/of nationaliteit van de vreemdeling onvoldoende onderbouwd zijn, zullen geen reisdocumenten voor de terugkeer worden verstrekt. Dit kan er enerzijds toe leiden dat de vreemdeling niet herkend wordt in zijn serieuze pogingen om terug te keren, en anderzijds in uitwassen zoals ik in de inleiding van deze brief heb beschreven.

De vreemdeling kan dit deels ondervangen door tijdens de bemiddeling en begeleiding van de DT&V zo ondubbelzinnig mogelijk aan te tonen dat hij daadwerkelijke pogingen onderneemt om aan documenten ter ondersteuning van zijn identiteit of nationaliteit te komen. Hij kan bijvoorbeeld zijn brief of verzoek aan de ambassade of aan een instantie in het land van herkomst aan de regievoerder tonen voordat deze wordt verstuurd. DT&V kan hierin op verzoek van de vreemdeling faciliteren door erop toe te zien dat het document daadwerkelijk wordt verstuurd. Op deze wijze kunnen zowel de vreemdeling als DT&V waarnemen dat het hier een serieuze poging betreft.

De DT&V zal op verzoek van de vreemdeling bezien in hoeverre het de vreemdeling kan faciliteren bij het aantonen dat deze serieuze pogingen onderneemt om documenten te verkrijgen ter ondersteuning van zijn identiteit of nationaliteit.

(â€)"

Dienst Terugkeer en Vertrek (website DT&V â€ oud)

"Werkwijze

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) staat voor een transparante en humane werkwijze, met respect voor de vreemdeling. Onze medewerkers werken persoonsgericht en leveren maatwerk. Per individu wordt bekeken wat de mogelijkheden en voorwaarden zijn voor het vertrek. Door persoonlijk contact met de vreemdeling en overleg met de ketenpartners beoordeelt de DT&V-medewerker hoe

het vertrek, bij voorkeur zelfstandig, kan worden gerealiseerd.

De medewerkers van de DT&V gaan zo vroeg mogelijk met een vreemdeling in gesprek over terugkeer. De vreemdeling kan zich zo tijdig voorbereiden op de mogelijkheid dat hij het land moet verlaten. De vreemdeling is zelf verantwoordelijk voor zijn vertrek uit Nederland. De DT&V ondersteunt hem daarbij, op basis van casemanagement en persoonlijke begeleiding. Vreemdelingen die Nederland niet zelf verlaten, kunnen gedwongen het land worden uitgezet.

Maatwerk

De DT&V werkt op basis van casemanagement. Casemanagement is maatwerk. Dit betekent dat de aanpak specifiek op de desbetreffende persoon gericht is. Casemanagement start op het moment dat de politie, Koninklijke Marechaussee (KMar) of Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) het overdrachtdossier overdraagt aan de DT&V. Casemanagement eindigt bij het zelfstandig vertrek, de uitzetting of administratieve vertrek van de vreemdeling.

Regievoerder

Veel van de DT&V-medewerkers zijn 'regievoerder vertrek' of 'medewerker feitelijk vertrek'™. Zij vervullen de centrale regie in het vertrekproces, met als doel een zorgvuldig, waardig en tijdig vertrek van de vreemdeling te organiseren. Iedere vreemdeling die onder de verantwoordelijkheid van de DT&V komt te vallen, krijgt een regievoerder of een medewerker feitelijk vertrek toegewezen. De regievoerder is verantwoordelijk voor de regie op het vertrekproces van de vreemdeling. De regievoerder is het aanspreekpunt voor de vreemdeling (en/of zijn gemachtigde) en voor de (keten)partners waarmee de DT&V samenwerkt.

Een regievoerder:

bestudeert en analyseert het overdrachtdossier;

stelt een vertrekplan op;

beoordeelt vertrekmogelijkheden;

voert vertrek-, vervolg- en eindgesprekken;

zorgt waar mogelijk voor vervangende reisdocumenten, ook wel laissez passer genoemd;

verstrekt voortgangsinformatie aan de rechtbank;

onderhoudt contacten met (keten)partners.

Bepaalde personen hebben extra begeleiding nodig. Speciale regievoerders registreren en begeleiden waar nodig het vertrek van deze bijzondere doelgroepen. Denk aan personen met bijzondere (kwetsbare) belangen, zoals alleenstaande minderjarigen of vreemdelingen met medische indicaties.

Bijzondere omstandigheden

Tijdens de gesprekken die de regievoerder van de DT&V met de vreemdeling heeft let hij onder meer

op signalen die wijzen op:

Buiten schuld

Het kan voorkomen dat een vreemdeling er alles aan doet om terug te keren naar zijn land van herkomst, maar dat dit niet lukt. Dit kan bijvoorbeeld zo zijn als zijn land van herkomst weigert een (tijdelijk) reisdocument (laissez passer) te geven, waarmee toegang tot dat land wordt verleend. Voor vreemdelingen die buiten hun schuld niet uit Nederland kunnen vertrekken is er een speciale verblijfsvergunning, dat is de buitenschuldvergunning. "

Besluit van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 20 maart 2014,

nummer WBV 2014/12, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000

"De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

Gelet op de Vreemdelingenwet 2000, het Vreemdelingenbesluit 2000 en het Voorschrift Vreemdelingen

2000:

Besluit:

ARTIKEL 1

De Vreemdelingencirculaire 2000 wordt als volgt gewijzigd:

A

Paragraaf B814 Vreemdelingencirculaire 2000 komt te luiden:

4 Vreemdelingen die buiten hun schuld niet uit Nederland kunnen vertrekken

4. 1 Beleidsregels

Vreemdelingen die zonder resultaat hebben geprobeerd te vertrekken uit Nederland

De IND verleent op grond van artikel 3.48, tweede lid, aanhef onder a. Vb, ambtshalve of op aanvraag, een verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd aan een vreemdeling die zonder resultaat heeft geprobeerd uit Nederland te vertrekken, als uit het ambtsbericht met positief zwaarwegend advies van de DT&V blijkt dat wordt voldaan aan alle volgende voorwaarden:

1. de vreemdeling heeft zelfstandig geprobeerd zijn vertrek te realiseren. Hij heeft aangetoond of aannemelijk gemaakt dat hij zich heeft gewend tot de vertegenwoordiging van het land of van de landen waarvan hij de nationaliteit heeft, dan wel tot het land of de landen waar hij als staatloze vreemdeling eerder zijn gewone verblijfsplaats had, en/of tot andere landen waarvan op basis van het geheel van feiten en omstandigheden kan worden aangenomen dat de vreemdeling aldaar de toegang zal worden verleend:

2. er bestaat geen redelijke twijfel over zijn nationaliteit en identiteit: en

3. de vreemdeling heeft de DT&V verzocht ten behoeve van hem een aanvraag voor een (vervangend) reisdocument in te dienen bij de autoriteiten van zijn land van herkomst of een ander land waarvan op basis van het geheel van feiten en omstandigheden kan worden aangenomen dat hem daar toegang zal worden verleend en deze aanvraag heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd; en

4. de DT&V heeft, op grond van objectieve, verifieerbare feiten en omstandigheden die zien op de persoon van betrokkene en die in beginsel zijn onderbouwd met bescheiden, vastgesteld dat sprake is van een samenhangend geheel van feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat

betrokkene buiten zijn schuld Nederland niet kan verlaten. Daarvan is in ieder geval sprake als:

1) uit een schriftelijke of mondelinge verklaring van de diplomatieke vertegenwoordiging is gebleken dat de vreemdeling niet in het bezit zal worden gesteld van een vervangend

reisdocument, hoewel de autoriteiten van zijn land van herkomst of eerder verblijf niet

twijfelen aan de door hem opgegeven identiteit en nationaliteit; of

2) is gebleken dat de vreemdeling door de autoriteiten van zijn land van herkomst of eerder verblijf niet in het bezit zal worden gesteld van een vervangend reisdocument, en deze autoriteiten niet hebben aangegeven dat ze twijfelen aan de door de hem opgegeven identiteit en nationaliteit. Een buitenschuldsituatie wordt niet aangenomen als de vreemdeling heeft geweigerd de voor de indiening van de aanvraag voor een (vervangend) reisdocument vereiste handgeschreven verklaring op te stellen waarin hij de autoriteiten van zijn land van herkomst of eerder verblijf meedeelt zelfstandig te willen

terugkeren;

zonder opgaaf van redenen niet is verschenen op de afspraak voor de presentatie in

persoon bij de autoriteiten van zijn land van herkomst of eerder verblijf;

tijdens de presentatie in persoon aan de betreffende autoriteiten van zijn land van

herkomst of eerder verblijf mondeling uitdrukkelijk heeft verklaard niet zelfstandig terug

te willen keren, en de vreemdeling verblijft zonder verblijfstitel in Nederland,

â€¢ voldoet niet aan andere voorwaarden voor een verblijfsvergunning, en

â€¢ heeft evenmin een aanvraag voor een verblijfsvergunning op andere gronden ingediend

Ad 1

Het aannemelijk maken kan worden geconcludeerd uit hetgeen de vreemdeling verklaart tegen over de DT&V en uit de door hem overgelegde documentatie, zoals (e-mail)correspondentie met zijn

diplomatieke vertegenwoordiging

Van de vreemdeling wordt verwacht dat hij

â€¢ zich wendt tot de autoriteiten van het land van herkomst en dat hij ter vaststelling van zijn identiteit en nationaliteit door de vertegenwoordiging van zijn land van herkomst de juiste gegevens verstrekt,

â€¢ probeert op andere wijze in het bezit te komen van documenten om zijn identiteit en nationaliteit aan te tonen waarmee hij vervangende reisdocumenten kan verkrijgen, teneinde Nederland te kunnen verlaten, bij voorbeeld door het aanschrijven van familieleden in het land van herkomst, tenzij uit een schriftelijke dan wel mondelinge verklaring van de diplomatieke vertegenwoordiging is gebleken dat betrokkene, ondanks zijn bereidheid tot terugkeer, niet in het bezit zal worden gesteld van een vervangend reisdocument, hoewel de autoriteiten niet twijfelen aan de door hem opgegeven identiteit en nationaliteit Op de website van de DT&V is een niet-limitatieve lijst van (soorten) documenten per land te vinden waarmee de identiteit en

nationaliteit kan worden onderbouwd

â€¢ vertrekt naar een derde land, indien op basis van het geheel aan feiten en omstandigheden kan worden aangenomen dat hem aldaar de toegang zal worden verleend.

Ad 2

Indien het de vreemdeling buiten zijn schuld gedurende het terugkeertraject niet mogelijk is gebleken om de identiteit of nationaliteit middels documenten te onderbouwen, zal dit niet worden tegengeworpen in het kader van de vergunningverlening als de identiteit en nationaliteit tijdens eerdere toelatingsprocedures niet ongeloofwaardig zijn geacht en ook later in het vertrekproces, met name bij zijn diplomatieke vertegenwoordiging, geen redenen tot twijfel zijn opgekomen

Ad 4

De DT&V verwijst tijdens de bemiddeling naar de diplomatieke vertegenwoordiging van het land en naar de niet-limitatieve lijst op de website van de DT&V De DT&V zal door middel van een ambtsbericht aangeven aan de IND of al dan niet sprake is van buitenschuld."